

**Zoznam tém doktorandského študijného programu didaktika dejepisu
v študijnom odbore učiteľstvo a pedagogické vedy
na akademický rok 2026/2027:**

jazyk: slovenský

Školiteľ: doc. PhDr. Miroslav Kamenický, CSc.

Téma č. 1:

***Historický vývoj kurikul pre výučbu dejepisu na Slovensku
od roku 1918 do súčasnosti***

*The Historical Development of History Education Curricula in Slovakia
from 1918 to the Present*

Anotácia: Práca sa zaoberá históriou vzdelávacích cieľov a štandardov dejepisu na Slovensku i konkrétnym vývojom dejepisných učebných osnov v jednotlivých historických etapách slovenských dejín. Kurikulá analyzuje z hľadiska ich tvorby, obsahu i zamerania.

poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC

Téma č. 2:

Riadená diskusia v kontexte hodnotenia:

cesta k hlbšiemu učeniu sa a aktívnej účasti žiakov v procese dejepisného vzdelávania

Guided Discussion in the Context of Assessment:

A Path to Deeper Learning and Active Student Participation in History Education

Anotácia: Práca sa zaoberá riadenou diskusiou ako didaktickou metódou v kontexte hodnotenia v dejepisnom vzdelávaní. Analyzuje jej prínos pre rozvoj hlbšieho učenia sa, kritického myslenia žiakov a ich aktívnej participácie na vyučovacom procese. Riadená diskusia je nástroj formatívneho hodnotenia, ktorý umožňuje učiteľovi priebežne zistiť úroveň vedomostí žiakov o historických javoch a procesoch. Zároveň podporuje argumentačné schopnosti žiakov a ich schopnosť interpretovať historické súvislosti.

poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC

Téma č. 3:

***Výučba dejepisu v susediacich stredoeurópskych krajinách po roku 1990:
príklad výučby v Poľsku***

*History Education in Neighboring Central European Countries after 1990:
The Case of Poland*

Anotácia: Práca sa zaoberá analýzou súčasnej výučby dejepisu v Poľsku. Zvláštnu pozornosť venuje analýze poľských dejepisných učebníc, metodike ich tvorby a ich konkrétnym špecifikám. Práca sa bude zároveň venovať systematickej analýze reflexie špecifik poľských dejín v slovenskom dejepisnom vzdelávaní.

poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC

Školiteľ: *prof. PhDr. Róbert Letz, PhD.*

Téma č. 1:

Vojna a mier ako problém vo vyučovaní dejepisu
War and Peace as a Challenge in History Education

Anotácia: Otázka vojny a mieru je neodmysliteľnou súčasťou ľudských dejín. Ľudské dejiny sa často vysvetľovali ako dejiny vojen. Práca sa zameriava na fenomén vojny a mieru v dejepisnom vzdelávaní. Pokúša sa nájsť motiváciu pri hľadaní odpovedí na otázku pôvodu vojnových konfliktov v dejinách a spôsobu, ako najvhodnejšie tento fenomén interpretovať v dejepisnom vzdelávaní tak, aby vynikli hodnoty humanizmu a demokracie.

poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC

Téma č. 2:

***Ako vyučovať o vykonštruovaných politických procesoch
v Československu a sovietskom bloku***

*How to Teach about the Manipulated Political Trials
in Czechoslovakia and the Soviet Bloc*

Anotácia: Téma politických procesov patrí k nosným témam pri vyučovaní obdobia 50. rokov 20. storočia v Československu. Tieto vykonštruované procesy mali zasiahnuť skutočných i domnelých nepriateľov budovania komunizmu. Súčasný stav modernej techniky a historických poznatkov umožňuje kvalitnejšie spracovanie tejto témy. Pri jej spracovaní je potrebné uvedomiť si historickú genézu vykonštruovaných politických procesov, ich priebeh

a dôsledky, ďalej sledovať medzinárodnú úroveň vzťahov a špecifické pomery jednotlivých štátoch východného bloku. Výsledkom spracovania témy je lepšie pochopenie fungovania totalitného systému manipulácie a zneužitia justície. Téma ponúka možnosti prepojenia so všeobecnými dejinami, etickou výchovou, ale aj slovenským jazykom a literatúrou.

poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC

Školiteľ: *prof. Mgr. Pavol Matula, PhD.*

Téma č. 1:

Rozdiely v spracovaní učiva česko-slovenských dejín v českých a slovenských učebniciach
Differences in the Treatment of Czechoslovak History in Czech and Slovak History Textbooks

Anotácia: Zánikom spoločného štátu Čechov a Slovákov 1. januára 1993 sa začali ďalšie osudy oboch národov uberať vlastnými cestami. Spoločné dejiny, ktoré mali dovtedy jednotný výklad, sa začali v novovzniknutých štátoch vyučovať rozdielne. Cieľom práce je prostredníctvom učebníc zistiť, v čom spočívajú tieto odlišnosti, a analyzovať príčiny zdôrazňovania určitých faktov či naopak vynechania iných, rovnako ako aj objasnenie ich rozdielnej interpretácie.

poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC

Téma č. 2:

Móda druhej polovice 18. storočia a jej didaktické využitie vo výučbe dejepisu
Fashion in the Second Half of the 18th Century and Its Didactic Use in History Education

Anotácia: Práca sa zaoberá módou druhej polovice 18. storočia a jej didaktickým potenciálom vo výučbe dejepisu. Zameriava sa na analýzu charakteristických odevných prvkov tohto obdobia a sociálno-kultúrnych faktorov ovplyvňujúcich vývoj módy a jej prepojenie s historickými udalosťami, ako napríklad osvietenstvo, Francúzska revolúcia či vzostup podnikateľskej vrstvy. Práca skúma možnosti, ako módu efektívne integrovať do vyučovacieho procesu s dôrazom na zážitkové učenie, medzipredmetové vzťahy a rozvoj kritického myslenia žiakov.

poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC

Téma č. 3:

Učebné pomôcky na Slovensku v 20. storočí
Teaching Aids in Slovakia in the 20th Century

Anotácia: Cieľom práce je rekonštrukcia historického vývoja učebných pomôcok, ich výskytu a objasnenie ich významu vo výchovno-vzdelávacom procese spolu s opisom ich vzniku, vývoja a aplikácie v školskej praxi na území dnešného Slovenska v 20. storočí. Všíma si aj typy škôl, ktoré na tomto území jestvovali. Práca sa zameriava aj na historické učebnice rôznorodých predmetov.

poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC

Téma č. 4:

Pamäťové inštitúcie a ich miesto v didaktike dejepisu a v školskej praxi
Memory Institutions and Their Role in History Didactics and School Practice

Anotácia: Práca sa venuje problematike edukačného pôsobenia pamäťových inštitúcií v kontexte výučby dejepisu. Ide o významné edukačné inštitúcie, ktoré sa podieľajú na kultivácii historického vedomia spoločnosti. Efektívna spolupráca so školami je aktuálnou témou domácej i zahraničnej teórie a praxe didaktiky. Cieľom je popísať vzťah učiteľov dejepisu k týmto inštitúciám, ako aj zistiť učiteľské preferencie smerom k nim, a taktiež, aké je miesto pamäťových inštitúcií v ich výučbe.

poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC

Téma č. 5:

Dobová tlač v perspektívach modernej didaktiky dejepisu so zameraním na kľúčové historické zmeny v 20. storočí
The Period Press in the Perspective of Modern History Didactics, with a Focus on Key Historical Changes in the 20th Century

Anotácia: Dobová tlač ako materiál formovania historického vedomia je užitočným prostriedkom, vďaka ktorému získajú žiaci neoceniteľný kontakt s históriou, ktorú môžu v rámci projektového vyučovania spracovať pomocou moderných technológií. Perspektívy súčasnej didaktiky nám ponúkajú možnosti, ako kreatívne učiť aj o často nepopulárnych kapitolách našich dejín, sprístupniť ich požiadavkám dnešného kurikula a zároveň v žiakoch podporiť nadšenie a možnosť vlastnej sebarealizácie. Cieľom práce je zistiť súčasnú úroveň využitia dobovej tlače pri výučbe dejepisu a analyzovať možnosti jej zlepšenia.

poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

d ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC

Školiteľ: doc. Mgr. Jaroslav Nemeš, PhD.

Téma č. 1:

Stereotypy o stredoveku v myslení slovenskej spoločnosti a v školstve
Stereotypes about the Middle Ages in Slovak Society and Education

Anotácia: Dizertačná práca analyzuje vybrané stereotypy, príp. myšlienkové konštrukty a mýty o stredoveku v ponímaní slovenskej spoločnosti. Tiež posudzuje význam vyučovania stredovekých dejín v rámci dejepisu na odbúravanie týchto historických mýtov a stereotypov, ktoré v období 19. storočia, keď sa formovali súčasné štáty a moderné národy, plnili svoje historické poslanie. Práca bude mať okrem teoretickej časti i praktickú časť, v ktorej sa budú odhaľovať konkrétne stereotypy, mýty a konštrukty a zisťovať, čo k nim viedlo, prečo vznikli a kedy vznikli. Očakáva sa vlastný autorský výskum problematiky stereotypov.

poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

d ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC

Školiteľ: doc. PhDr. Branislav Malík, CSc.

Téma č. 1:

Typológia a analýza legitimizačných figúr zdôvodňujúcich miesto dejepisu v školskej edukácii

A Typology and Analysis of Legitimizing Figures Justifying the Place of History in School Education

Anotácia: Cieľom práce je typológia a analýza dobových argumentov uvádzaných v prospech potreby zachovania dejepisu ako trvalej súčasti školskej edukácie. V centre pozornosti je kritická analýza argumentačnej podpory najznámejších legitimizačných figúr mobilizovaných v prospech začlenenia a udržania dejepisu v školskom kurikulu (napríklad dejiny ako zdroj poučenia, história ako fundament identity a sebavedomia určitého dejinného subjektu, dejiny ako zdroj optimizmu umožňujúceho prekonať ťažkosti aktuálneho historického vývoja, poznanie dejín ako predpoklad pochopenia zákonov a princípov ovplyvňujúcich život ľudí a národov umožňujúce racionálnejším spôsobom kontrolovať a tvoriť ich prítomnosť a budúcnosť a pod.). Analyzované budú aj verejne deklarované, ako aj implicitné, dôvody podpory výučby dejepisu zo strany spoločenskej objednávky zahrňujúce nielen otázky na čo a prečo, ale aj otázky o čom a ako. Spoločenská objednávka (a jej dobové posuny) tu je analyzovaná v dvoch rovinách – jednak z hľadiska

apologetickej funkcie výučby dejín v školách (dejepis ako prostriedok legitimizácie určitého spoločenského alebo svetového poriadku, príslušného svetonázoru, ideológie a pod.), jednak v jej axiologickej rovine – dejiny a výučba dejepisu ako prostriedok saturácie ľudskej potreby zmyslu (napríklad dejiny prezentované ako proces emanácie a presadzovania určitého hodnotového princípu – Boha, pravdy, slobody, idey humanity a pod.).

poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC

Téma č. 2:

Kultivovanie historického vedomia žiakov základných a stredných škôl prostredníctvom výučby dejepisu

Cultivating Historical Consciousness among Primary and Secondary Pupils through History Education

Anotácia: V dizertačnej práci je riešená otázka, prečo je potrebné (aj prostredníctvom školskej edukácie) pestovať zmysel pre dejiny. V záujme jej zodpovedania sú do riešenej problematiky zahrnuté nasledujúce témy: Význam historickej pamäte pre bytie človeka a príslušnej spoločnosti a národného spoločenstva. Rôzne prístupy k vymedzeniu termínu „historické vedomie“. Typológia jednotlivých výskytových foriem historického vedomia (monumentálne, antikvárne, imperiálne, provinčné, etatistické a pod.). Príčiny zmien historického vedomia. Miesto reflexívneho princípu v historickom vedomí. Funkcie historického vedomia (najmä vo vzťahu k zachovávaní integrity a identity príslušnej spoločnosti, resp. spoločenstva). Predmetom tematizácie sú tiež predpoklady vzniku historického vedomia, jeho dôsledky (vznik národov a národných štátov). Skúmané sú aj príčiny a dôsledky jeho ústupu. Tematizované sú aj dôvody a spôsoby aktivizácie historického vedomia a urobená bilancia kladov a záporov (benefitov a rizík) vyplývajúcich z cielenej mobilizácie historického vedomia v školskom prostredí. Ťažiskovou témou práce je otázka, ako revitalizovať, rozvíjať a kultivovať historické vedomie žiakov a študentov prostredníctvom výučby dejepisu a najmä exponovaním akých tém a prostredníctvom akých metód a didaktických postupov uvedené ciele dosiahnuť.

poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC